

Том 10

Екологічні проблеми регіону

УДК 614.446

Голуб А.Ю. студентка гр. 101а**Науковий керівник: Крушинська Т.Ю., к.п.н, доцент кафедри мікробіології, вірусології, імунології та епідеміології**

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», м. Дніпро, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ЛЕПТОСПІРОЗУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Лептоспіроз – гостра інфекційна хвороба з групи зоонозів, що перебігає із гарячкою, загальною інтоксикацією, ураженням нирок, печінки, серцево-судинної та нервової систем, геморагічним синдромом. В Україні він реєструється в усіх областях, причому зберігається тенденція до подальшого зростання захворюваності.

Проблема лептоспірозу в Україні набуває все більшого значення. Ця інфекція є найрозповсюдженішою природно-осередковою хворобою нашої країни. За останні 30 років захворюваність на лептоспіроз в Україні зросла більш ніж у 200 разів, суттєво змінилась етіологічна структура захворюваності, періодичність і сезонність. Наша держава має один із найвищих показників захворюваності на лептоспіроз в Європі, що в десятки разів перевищує показники захворюваності в економічно розвинутих країнах світу.

Зробивши ретроспективну оцінку статистичним даним щодо інфекційної захворюваності по Дніпропетровській області за 2015 та 2016 роки, ми визначили, що приріст захворювання склав 175%.

Як показують спостереження, високий рівень захворюваності на лептоспіроз в Україні обумовлюється, перш за все, недотриманням комплексу санітарно-гігієнічних заходів, спільних для групи кишкових інфекцій зоонозної природи, інтенсивним забрудненням об'єктів довкілля, екологічною незахищеністю відкритих водойм, питної води та ґрунту, послабленням дератизаційних заходів у житловому фонді, об'єктах громадського харчування, торгівлі та ін. Із зростанням екологічних негараздів збільшується ризик зооантропогенного забруднення поверхневих водойм, котрі широко використовуються як джерела централізованого водопостачання, місця відпочинку та об'єкти промислового розведення риби. В цих умовах найбільш ефективно реалізується урино-оральний механізм передачі збудників лептоспірозу.

За показником летальності та ступенем важкості лептоспіроз займає одне з перших місць в інфекційній патології. Летальність при лептоспірозі в останні роки досягає 5-15%.

Враховуючи викладене, виникла нагальна потреба у проведенні подальших наукових досліджень, направлених на вдосконалення системи виявлення, діагностики та профілактики розповсюдження даного захворювання.

Хворобу спричиняють патогенні лептоспіри *L. interrogans*, яких за антигенною структурою налічується понад 200 серологічних варіантів, об'єднаних у 25 серогруп. Основне значення в патології людини мають серовари *icterohaemorrhagiae*, *grippotyphosa*, *hebdomadis*, *canicola*, *romona* та ін. Існування великої кількості сероварів, властивість збудника виділяти екзо- та ендотоксини, наявність факторів патогенності спричиняють різноманітність клінічних проявів захворювання, що ускладнює своєчасне виявлення та діагностику лептоспірозу. Це в свою чергу веде до пізньої госпіталізації та погіршення прогнозу.

Джерелом інфекції при лептоспірозі є хворі дикі тварини або носії збуднику. Для Дніпропетровської області найбільшого значення має розповсюдження лептоспір щурами, мишами та дикими звірами. Збудник потрапляє у зовнішнє середовище з сечею інфікованої тварини, довгий час зберігається в ґрунті та водоймах. Зараження відбувається під час вживання заражених води і харчів, купання, риболовлі, догляду за хворими тваринами, укусу

гризуном. До групи ризику належать тваринники, меліоратори, працівники м'ясокомбінатів, робітники очисних споруд і каналізації, мисливці, рибалки, шахтарі.

Проаналізувавши особливості епідемічного процесу лептоспірозу, важкість діагностики та лікування, значний рівень летальності, ми розробили основні принципи профілактики захворювання. Запобігти зараженню лептоспірозом можна, обмежуючи контакти з носіями захворювання, якими є інфіковані гризуни-шкідники, сільськогосподарські та дикі тварини. Профілактичні заходи по боротьбі з цією хворобою умовно можна розділити на дві групи. В першу категорію включені правила, відповідальність за дотримання яких несе сама людина. До другої групи належать заходи, організація і контроль яких входить до повноважень органів санітарно-епідеміологічного контролю та закладів охорони здоров'я.

Правилами персональної профілактики лептоспірозу є:

- своєчасна вакцинація тварин;
- виявлення і лікування захворювання у домашніх тварин;
- знищення гризунів і попередження їх появи;
- виконання профілактичних правил при сільськогосподарських роботах;
- дотримання правил безпеки під час відпочинку на природі;
- виконання санітарно-гігієнічних вимог на робочому місці в разі професійної приналежності до групи ризику;
- імунізація проти лептоспірозу.

Особливо важливими є виконання профілактичних заходів проти лептоспірозу, контрольованих державою. Санітарно-епідеміологічний нагляд лептоспірозу, регульований державними органами, представляє собою ряд заходів, метою яких є зниження рівня захворюваності в країні. Реалізація профілактичних заходів покладається на лікувально-профілактичні заклади, санітарно-епідеміологічні організації та органи ветеринарного контролю.

Заходами профілактики лептоспірозу, за які несуть відповідальність представники цих органів, є:

- проведення спеціального розслідування у випадках професійного або групового захворювання;
- вилучення проб з навколишнього середовища для лабораторних досліджень;
- введення заборони на продукти, що мають відношення до вогнища інфекції;
- обмеження робіт і перебування людей в потенційно небезпечних зонах;
- проведення дезінфекції та дератизації;
- організація заходів з питань профілактики лептоспірозу серед населення;
- організація вакцинації осіб, які входять до групи ризику.